

Bibel 2011 Folkebibelen

«Bibelen er fortsatt den viktigste teksten som er skrevet. Tanker og bilder derfra styrer fortsatt vår oppfatning av virkeligheten,» sier forfatteren Karl Ove Knausgård.

Og han fortsetter: « Ordene i bibelfortellingene finner gjenklang i våre egne liv. Det er vår egen historie vi leser eller lytter til, ikke bare Abrahams, Jakobs og Josefs historier. Det er våre liv i motgang og medgang som rulles opp for oss på Bibelens blader».

Bibelens fortellinger, historier og budskap må vi kjenne til for å forstå oss selv, og hva som er kilden til de kristne grunnleggende verdier. Vår kunst og kultur er vidt forstått inspirert av bilder, metaforer, forestillinger og språk som har sin opprinnelse fra Bibelens mangfoldige litterære sjangere.

Bibelen har formet oss. Vårt syn på det enkelte menneskes uendelige verdi er hentet herfra.

Bibel 2011, den nye bibeloversettelsen er en enestående begivenhet her til lands. En meget god oversettelse som alt har fått stor anerkjennelse, ikke minst fra faglig hold. Den er særdeles viktig for den nye generasjon som skal overta ansvaret for de bærende og grunnleggende verdier både i kirke og samfunn.

Det har tatt 11 år å oversette Bibelen på ny fra grunnspråkene hebraisk og gresk. Et betydelig økonomisk løft for Det norske bibelselskap, nærmere 34 mill. kroner er investert.

Over 40 oversettere og konsulenter har arbeidet i team og oversettergrupper. Hver gruppe har bestått av teologer og eksperter på Det gamle og nye testamente. En helt ny arbeidsmetodikk har vært anvendt ved at også skjønnlitterære forfattere har vært deltagere i oversettergruppene. Deres oppgave har vært å bidra til et godt og levende norsk språk, både på nynorsk og bokmål. Her har bla Jon Fosse, Karl Ove Knausgård, Hanne Ørstavik, Paal- Helge Haugen, Håvard Rem, Oskar Stein Bjørlykke og andre deltatt.

Det har vært en omfattende godkjenningssprosess. Tekstene har vært innom 4 forskjellige vurderingsinstanser før Bibelselskapets styre har gitt sin godkjenning.

Som medlem i Bibelselskapets styre har det vært uendelig berikende å være med på å godkjenne de endelige bibeltekstene. Styret har ikke minst fungert som instans for å teste ut i siste omgang om tekstene har god lesbarhet ut fra vår tids språkforståelse.

Bibeloversettelser i Norge.

Bibeloversettelse på folkemålet kom for alvor med Martin Luther på 1500 tallet. Bibelen var før det i den vestlige kirke oversatt til latin, den tids verdensspråk. Martin Luther oversatte Bibelen til tysk, og ble på den måten også den som var med på å skape det tyske skriftspråket. For Luther var det avgjørende at enhver skulle få kunne lese Bibelen på sitt språk. I dette lå et program om å åpne opp Bibelens budskap for enhver. Mye makt lå gjemt i at bare noen få kunne lese og fortolke Bibelen. Derfor måtte Bibelen oversettes til folkets språk. Bibeloversettelser har også siden vært med på å

skape skriftspråk for folk som ellers bare har hatt et muntlig språk. Erkebiskop Desmond Tutu i Sør-Afrika har uttalt at det var gjennom selv å lese Bibelen på eget språk at de svarte oppdaget sin uendelige store verdi som mennesker, ukrenkelige, slik Gud ser oss. De hvite kunne ikke med Bibelen som grunnlag undertrykke de svarte lenger. Når de kunne lese Bibelen på sitt eget språk, oppdaget de at Gud har helt andre tanker om oss mennesker. Vi er alle like verdifulle uansett hudfarge.

Vi nevner i hovedtrekk de større oversettelser som er gjort til norsk fra grunnspråkene hebraisk og gresk;

1904: Første oversettesel til riksmål

1921: første oversettelse til nynorsk

1930: revisjon av riksmåls – bibelen

1938: revisjon av nynorsk- bibelen

1978: Ny oversettelse av hele Bibelen til nynorsk og bokmål

2011: Ny oversettelse av hele Bibelen på nynorsk og bokmål.

I mellom disse er det utgitt noen prøveoversettelser

Hvorfor ny bibeloversettelse?

Språket endrer seg kontinuerlig. Norsk språk har og gjennomgått en forandring siden forrige oversettelse i 1978. Ord og uttrykk, skrive- og talemåter er blitt annerledes på disse 30 årene, både innenfor nynorsk og bokmål. Derfor er det nødvendig med en ny oversettelse som kan gi nye generasjoner mulighet til å forstå Bibelens tekster. Ord- og uttrykksformer må jevnlig prøves i forhold til tidens språkføring. Tekstene i seg selv er utfordrende nok å forstå, ikke minst fordi de er skrevet og talt inn i en annen historisk, sosial og samfunnsmessig kontekst. En neste bibeloversettelse vil sannsynligvis vise seg nødvendig om ca. 30 til 40 år?

Siden forrige bibeloversettelse har vi dessuten fått ny kunnskap og innsikt om bibeltekster særlig fra de såkalte Dødehavsrullene, som har gitt fordypet forståelse av tekster i Det gamle testamente. Det er ingen store gjennomgripende endringer i den nye bibeloversettelsen, men mange små. Den nye oversettelsen ivaretar bedre ordbildene i Bibelen enn 1978-oversettelsen, en taler om en remetaforisering av språket. Vi kan nevne noen av de viktigste endringene som har vakt oppmerksomhet; Fader er blitt til Far. Brødre til søsken. Legeme til kropp. Det er blitt noe debatt om profetien i Jes. 7,14 om Kristus i Det gamle testamente, hvor jomfru er blitt til ung jente. Men i Matt. 1,23 i Det nye testamente, som omhandler oppfyllelsen av denne profetien, er ordet jomfru beholdt. I juleevangeliet i Luk. 2 er herberge blitt til husrom.

Bibelens språk har til nå hatt en avgjørende innvirkning på norsk språk, noe jeg håper den fortsatt vil kunne ha. Men da må Bibel 2011 bli en Folkebibel. Lest av alle. For den er kilden til våre viktigste verdier i livet.